

**Károli Gáspár Református Egyetem
Hittudományi Kar**

SZEMESZTERFÜZET

Szemináriumok

2018/2019. tanév

I. félév

Tartalom

HT ÉRTÉ347 RÉGÉSZETI TEREPTYAKORLAT	4
HT ÉRTÉ348 MODERN HÉBER (IVRIT) KEZDŐKNEK I.	5
HT ÉRTÉ349 READING OLD TESTAMENT LITERATURE I.....	6
HT BSVS179 / HT ÉRTÉ501 THE CONDITIONS OF TEAMWORK ACCORDING TO MANAGEMENT THINKERS AND THE NEW TESTAMENT	7
HT GSVS172 AZ IGEHIRDETÉS TEOLÓGIÁJA (TEOLÓGIAI SZAKSZÖVEGEK FORDÍTÁSA).....	8
HT GSVS173 LELKÉSZI HIVATÁS AZ ELMÚLT 30 ÉVBEN (STATISZTIKAI ADATOK KIMUTATÁSA A LELKÉSZI PÁLYAVÁLASZTÁS- PÁLYAKÖVETÉS-PÁLYAELHAGYÁS TEKINTETÉBEN A DUNAMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLETBEN)	9
HT GSVS174 POLITIKA A SZÓSZÉKEN	10
HT GSVS175 / ÉRTÉ 350 MEGÁLDÓ ISTENTISZTELETEK (RITES OF BENEDICTIONS).....	11
HT ÉRTÉ351 / RSVS313 KUTATÁSMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM - HOGYAN ÍRJUNK TUDOMÁNYOS DOLGOZATOT?.....	13
HT ÉRTÉ352 / RSVS314 CHURCH-STATE RELATIONS - HISTORICAL EXAMPLES FROM THE EARLY CHRISTIANITY TO THE PROTESTANT REFORMATION	15
HT RSVS315 NEMZETI REFORMÁCIÓK - REFORMÁCIÓ 501	17
HT RSVS 190 HISTÓRIAI SZIGORLATRA FELKÉSZÍTŐ SZEMINÁRIUM	19
HT ÉRTÉ351 EGYHÁZTÖRTÉNET A FILMVÁSZNON.....	20
HT RSVS 076 / ÉRTÉ 102 - CHRISTIAN SPIRITUALITY	1
HT RSVS143 / HT ÉRTÉ183 - SPIRITUAL LIFE THROUGH THE EYES OF THE PURITANS.....	1
HT ÉRTÉ353 / HT BSVS177 A MIATYÁNK REFORMÁTUS MAGYARÁZATAI (COMMENTARIES ON THE LORD'S PRAYER FROM THE REFORMED TRADITION)	2
HT ÉRTÉ355 / HT BSVS178 / doktori... PATRISZTIKUS VÁLASZOK A NEHÉZ ÓSZÖVETSÉGI KÉRDÉSEKRE: AMBROSIASZTER QUAESTIONES C. MUNKÁJÁNAK OLVASÁSA (PATRISTIC ANSWERS TO DIFFICULT QUESTIONS ABOUT THE OLD TESTAMENT: AMBROSIASZTER'S QUAESTIONES)	3
HT ÉRTÉ356 A SION ÉNEKEK MISSZIÓI JELENTŐSÉGE	4
HT ÉRTÉ026, HT ÉRTÉ028, HT ÉRTÉ030, HT ÉRTÉ032, HT ÉRTÉ034 EGYETEMI KÓRUS I., III., V., VII., IX.....	6
HT ÉRTÉ357 AZ EGYHÁZI ÉV A NÉPHAGYOMÁNYBAN - ÜNNEPEINK ÉNEKEI.....	7
HT ÉRTÉ354 ŐSTÖRTÉNETEK.....	8
HT ÉRTÉ358 THOMAS MANN JÓZSEF ÉS TESTVÉREI CÍMŰ MŰVÉNEK BIBLIKUS ELEMZÉSE	9

HT ÉRTÉ359 KRISZTOLÓGIAI IRÁNYZATOK ÉS VITÁK A TEOLÓGIATÖRTÉNETBEN.....	10
HT RSVS131 - LOGIKA, ÉRVELÉSTECHNIKA	11

HT ÉRTÉ347 RÉGÉSZETI TEREPGYAKORLAT

Tantárgy felelőse: Dr. Egeresi László Sándor	Féléves óraszám:	Órarendi beosztás: Megbeszélés alapján	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Dr. Egeresi László Sándor				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere: Lásd követelmények
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Azoknak a hallgatóknak, akik 2018 nyarán Izraelben ásatáson vettek részt a Tel Ábel Béth Maacah-i feltáráson. The course is offered strictly for the students who participated at the excavation in last summer in Tel Abel Beth Maacah, Israel. Evaluation is asked from Dr. R. Mullins (Azusa Pacific University, USA) and Nava-Panitz Cohen (Hebrew University of Jerusalem, Israel) co-directors of the dig. Mandatory: 2 pages summary in Hungarian or in English to be written by the students.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<ul style="list-style-type: none">- az ásatáson történő min. egy, azaz 1 hét gyakorlat,- az amerikai és izraeli vezetőrégészek megfelelő értékelése,- valamint egy 2 oldalas beszámoló magyar vagy angol nyelven a szemináriumot meghirdető oktatóknak.				

HT ÉRTÉ348 MODERN HÉBER (IVRIT) KEZDŐKNEK I.

Tantárgy felelőse: Dr. Egeresi László Sándor	Féléves óraszám: 30	Órarendi beosztás: Megbeszélés alapján	Előtanulmányi kötelezettségek: a bibliai héber 1. és 2. kurzusok teljesítése	
Tantárgy előadója: Dr. Egeresi László Sándor				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere: otthoni és órai munka
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus két félév során igyekszik lerakni a modern héber nyelvi alapjait. A kurzív írás elsajátítása, a pontozatlan szövegolvasás gyakorlása, beszélgetések gyakorlása hétköznapi témák köré építve (bemutatkozás, tájékozódás, vásárlás, utazás, környezetünk leírása stb.) <u>Létszám:</u> max. 8 fő (kizárólag 2-5. éves, lelkész szakos hallgatóknak)				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<ul style="list-style-type: none">- a szemináriumok látogatása- szemeszter végén egy 30 mondatból álló levél megírása önállóan megadott téma alapján- az oktató által ivritül feltett 10 kérdésre felelni az utolsó szemináriumon				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<u>Tananyag:</u> <ul style="list-style-type: none">▪ Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek I. (hanganyaggal, elérhető nyomtatott és digitális pdf formában)▪ szemelvények a <i>Beresit</i> izraeli kiadványból (pontozott ivrit biweekly magazin, angol szöszedettel, kezdőknek; sample: www.hebrewtoday.com)				

HT ÉRTÉ349 READING OLD TESTAMENT LITERATURE I.

Tantárgy felelőse: Dr. Egeresi László Sándor	Féléves óraszám: 30	Órarendi beosztás: Megbeszélés alapján	Előtanulmányi kötelezettségek: a bibliai héber 1. és 2. kurzusok teljesítése	
Tantárgy előadója: Dr. Egeresi László Sándor				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 4	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere: otthoni és órai munka

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

- 1) angol nyelvű kommentárirodalom megismerése (kommentársorozatok megismerése, az angol ószövetségi szakirodalom nyelvezete és szókincs, általános felépítése), alapszókincs megismerése és begyakorlása
- 2) közös munkával segíteni az alapvizsga dolgozat és szakdolgozat angolnyelvű szakirodalmi háttérének megismerését, ezáltal buzdítva az angol nyelvű irodalom bátrabb, rendszeresebb, végső soron pedig önálló használatát.

A résztvevők lehetőséget kapnak arra, hogy az általuk választott commentárból is dolgozhassanak. Ha valaki fordítást szeretne megjelentetni egy hivatalos tudományos lapban vagy kötetben, örömmel segítem!

Létszám: max. 6 fő (2-5. éves hallgatónak)

helyszín: megadott tanterem / Török Pál Könyvtár

Purpose:

- 1) Introduction to the English literature of Old Testament research with special emphasis on commentaries (series, the language and vocabulary of OT commentaries, general structure etc.)
- 2) The common interactive work is going to help the students' intent for using scholarly publications in preparing sermons, writing papers. Final aim: using commentaries independently.

Among the tasks I give the chance to use commentaries chosen by the participants. If one would like to publish a translation in an official scholarly periodica or monograph he or she is welcome!

Kötelező irodalom:

- magyar nyelven: Karasszon István professzor áttekintő tanulmánya az ószövetségi kommentársorozatokról;
- angolul: klasszikus és legújabb kommentárok, gyakorlatiasabb és nehezebb nyelvezetű (nyelvészeti vagy kortörténeti vagy régészeti súlypontozású) kommentárokból válogatás, valamint a hallgató által hozott anyag. Továbbá angol nyelvű bevezető munkákat az egegzézésbe pdf formátumban ad az előadó.

HT BSVS179 / HT ÉRTÉ501 THE CONDITIONS OF TEAMWORK ACCORDING TO MANAGEMENT THINKERS AND THE NEW TESTAMENT

Instructor's Name: Dr. János Tomka

Instructor's Email Address: tomka.janos@kre.hu

Credit Point Value:	Number of Lessons per Week:	Type of Course:	Method of Evaluation:
4	1 double	Seminar ☒ Lecture ☐	Oral Examination ☐ In-Class Group Presentation ☒ Other ☐

Course Description:

The New Testament already 2000 years ago clearly had written about the difficulties and fundamental requirements of the teamwork. In spite of this and for all the attention that the concept has received over the years, teamwork is as elusive as it has ever been within most organizations. In this seminar with help of messages from the New Testament and statements of leadership experts we would like to face up to the all-too-human behavioral tendencies of corrupt teams and breed dysfunctional politics within them.

Five essential factors are required to the good teamwork: vulnerability-based trust, healthy conflicts, true commitment, mutual accountability and attention to results. To practice these we need three underlying virtues: humility, enthusiasm and good knowledge of human beings...

Bibliography:

- Em Griffin: Getting Together, InterVarsity Press, 1982, Downers Gove
- Patrick Lencioni: The five dysfunctions of a team; Jossey-Bass, 2002, San Francisco
- Patrick Lencioni: The ideal team player; Jossey-Bass; 2016, New Jersey

HT GSVS172 AZ IGEHIRDETÉS TEOLÓGIÁJA (TEOLÓGIAI SZAKSZÖVEGEK FORDÍTÁSA)

Tantárgy felelőse: Dr. Literáty Zoltán	Féléves óraszám: 30	Órarendi beosztás: Megbeszélés alapján	Előtanulmányi kötelezettségek: -----	
Tantárgy előadója: Dr. Literáty Zoltán:				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV			Értékelés módszere: otthoni és órai munka
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Az igehirdetés teológiája szakirodalmának megismerése és elhelyezése a teológiai tudományok sorában. Angol vagy német nyelvű irodalom fordítása kb. 20 gépelt oldal terjedelemben.				

HT GSVS173 LELKÉSZI HIVATÁS AZ ELMÚLT 30 ÉVBEN (STATISZTIKAI ADATOK KIMUTATÁSA A LELKÉSZI PÁLYAVÁLASZTÁS-PÁLYAKÖVETÉS-PÁLYAELHAGYÁS TEKINTETÉBEN A DUNAMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLETBEN)

Tantárgy felelőse: Dr. Literáty Zoltán	Féléves óraszám: 30	Órarendi beosztás: Megbeszélés alapján	Előtanulmányi kötelezettségek: -----	
Tantárgy előadója: Dr. Literáty Zoltán:				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV			Értékelés módszere: otthoni és órai munka
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Statistikai adatok kimutatása a KRE HTK és a DMRE adathalmazából, következtetések levonása, következtetések publikálása.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
1989-től kezdve a BRTA/KRE HTK-ra való jelentkezéstől nyomon követjük a felvett – beiratkozott – tanulmányait befejezte/ vagy abszolvált – diplomát szerzett – a szolgálatba állt – a lelkészképesítést szerzett – felszentelt – kirendelt/megválasztott – rendelkezési állományba került – fegyelmi által felfüggesztett – esetleg nyugdíjba kényszerült lelképásztorok statisztikai adatainak általános és időszakonkénti kimutatása.				
A szeminárium leginkább otthoni munkát igényel, MS Office Excell ismeretek elegendőek hozzá, valamint rendszerezésre és szűrésre való koncentrált képesség. Egyéni vagy csoportos konzultációt szervezünk félév közben néhány (5-6) alkalommal megbeszélés alapján. Maximális létszám 7 fő.				

HT GSVS174 POLITIKA A SZÓSZÉKEN

Tantárgy felelőse: Literáty Zoltán	Féléves óraszám: 30	Órarendi beosztás: Csütörtök 16:00-17:30	Előtanulmányi kötelezettségek: -----	
Tantárgy előadója: Literáty Zoltán:				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV			Értékelés módszere: otthoni és órai munka
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Egy mindig aktuális kérdés átgondolása és az arra való válaszok megkeresése a mai magyar társadalmi és egyházi kontextusban. Elkerülhető-e? Elkerülendő-e? Mit értünk a „politika” címszó alatt? Mennyiben idézhet elő status confessionist a politikai környezet? Milyen módon kommunikálható politikai állásfoglalás a szószékről? Pragmatikus gyülekezetépítési szempontok a politika és szószék kapcsán?				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Politika és az igehirdetés területének teológiai feltérképezése teológiai szakirodalom olvasása által. Kiselőadások megtartása szemináriumi dolgozat alapján.				

HT GSVS175 / ÉRTÉ 350 MEGÁLDÓ ISTENTISZTELETEK (RITES OF BENEDICTIONS)

Tantárgy felelőse: Dr. Pap Ferenc	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: Kedd 15,00-16,30	Előtanulmányi kötelezettségek: -----	
Tantárgy előadója: 1. Dr. Pap Ferenc 2. Dr. Szetey Szabolcs				
Előadók fogadóórái: Előzetes e-mailés egyeztetés alapján 1. pap.ferenc@kre.hu ; 2. setey.szabolcs@kre.hu	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV/SZV			Értékelés módszere: referátum, írásbeli dolgozat

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

„45. §. Tártyakat: (templom, orgona, harang) nem szentelünk, hanem Isten dicsőségének kizárólagos szolgálatára ünnepélyesen felajánljuk (dedikáció). Ez kifejezésre jut az igehirdetésben, imádságban, esetleg egy votum sollemne-ben” – jelenti ki Ravasz László a politikai okok miatt hivatalos szöveggé nem váló *Istentiszteleti Rendtartás* tervezetében [Budapest, 1950, 65.], ami az 1929-ben elfogadott, 1931-től hatályos *Istentiszteleti Rendtartás* revíziója lett volna.

Tipológiaiilag a fő- és mellékistentiszteleti formák – beleértve a sákramentumok kiszolgáltatását – mellett klasszikusan megáldó istentiszteletekről, szertartásokról (konfirmáció, esküvő, temetés, avatások, iktatások stb.) beszélhetünk. Főként a XX. század elejétől megjelenik az ún. „szimbolikus istentisztelet” kifejezés is, és közegeházi szóhasználatunkban előszeretettel beszélünk lelkész- és püspökszentelésről, templom-, orgona-, harang- és parókiászentelésről, miközben ezek a protestáns egyházakban sem teológiai-dogmatikai, sem egyházi jogi, sem liturgiai szempontból nem szentelmények, szentelések. Szertartáskönyveink is megannyi terminológiai egyenetlenséget mutatnak (pl. az 1985-ös *Istentiszteleti Rendtartás*: püspökszentelés, templomszentelés, harangszentelés, orgona felavatás – benne az orgona megáldásával –, istentiszteleti tárgyak használatba vétele).

Az egyházi épületek, tárgyak „megáldásán” túl számos (fel)kérés érkezik újabban a világi hatóságok, önkormányzatok, szervezetek részéről szobrok, útkereszteződések, parkok, stadionok, traktorok, az új kenyér és az új bor „megáldására”, „felszentelésére”, amikor egy politikai-közéleti-kulturális eseménysorozat betétszámaként a történelmi egyházak lelkészei fellépési lehetőséget kapnak. Mit lehet tenni ilyen esetben? Megáld(j)unk-e tárgyakat? A felkínált kurzus a megáldó istentiszteletek/szertartások kérdéseit, lehetőségeit és korlátjait szeretné vizsgálni.

A KRE HTK szervezeti keretein belül működő *Egyházművészeti Intézet* egyik fontos célkitűzése és működésének egyik alappillére a keresztyén istentisztelet történeti és elméleti kutatása (liturgiai szakcsoport). Feladataink között szerepel a keresztyén és református istentisztelet egészének kutatása.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Benedictionalék, szentelmények, szentelések történeti szempontból
- A reformáció és a reformáció egyházainak tanítása és gyakorlata
- A magyar protestáns és református gyakorlat/ágendák történeti, elméleti és gyakorlati vizsgálata
- Szolgálati, liturgiai lehetőségünk és felelősségünk

Évközi tanulmányi követelmények:

- referátum
- kiadott anyag feldolgozása

Kötelező irodalom:

- Liturgikák, egyházszerktartástanok; ágendák, istentiszteleti rendtartások; egyházszerktartási beszédek, prédikációk, gyűjtemények; internetes források (gyülekezeti honlapok, adatbázisok stb.)

Ajánlott irodalom (válogatás!):

- Bárth Dániel: *Esküvő, keresztelő, avatás. Egyház és népi kultúra a kora újkor Magyarországon*. Budapest, 2005.
- Benedek Sándor: *A Magyarországi Református Egyház istentiszteletének multja*. Órisziget, 1971.
- Berger, Rupert: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*. Budapest, 2008.
- Bieritz, Karl-Heinrich: *Liturgik*. Berlin, 2004.
- Bradshaw, Paul (Ed.): *The New Westminster Dictionary of Liturgy and Worship*. Louisville-London, 2002.
- Dobszay László: *Az esztergomi rítus*. [Budapest, 2004.]
- Hafenscher Károly: *Liturgika. A keresztény istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben*. Budapest, 2010.
- Józsa Attila: *A benedikcionále mint liturgikus könyvtípus*. In: Magyar Egyházzene XX (2013/3) 259-266.
- Kádár Ferenc: *Liturgika*. Sárospatak, 2013.
- Lonovics József: *Népszerű egyházi archaeologia vagyis a katolikus ünnepek, szentségek, ünnepélyek s szerktartások értelmezése...* (I-III. kötet) Bécs és Budapest (több kiadásban)
- Mihályfi Ákos: *A nyilvános istentisztelet*. Budapest (több kiadásban)
- Nánássy Lajos: *A keresztény liturgia fejlődésének s mai formájának rövid áttekintése. (A küszöbön álló magyarországi ref. kultuszreform barátainak szíves figyelmébe ajánlva.) II. rész. A kereszttség, konfirmáció, házasságkötés, egyházkelés, temetés, lelkészszentelés és templomszentelés szerktartása*. Sárospatak, 1913.
- Pásztor János: *Liturgika. A magyar református istentisztelet multja, jelene és jövője a Szentírás világosságában*. Komárno, ²2002. (több kiadásban)
- Sörös Béla: *A magyar liturgia története. I. kötet. A keresztényiség behozatalától a XVI. század végéig*. Budapest, 1904.
- Tóth Ferenc: *Homiletika*. Komárom, 1802.; Győr, ²1814.
- Tóth Ferenc: *Liturgika*. Győr, 1810.
- Várnagy Antal: *Liturgika. Szerktartástan. Az egyház nyilvános istentisztelete*. Abaliget (több kiadásban)
- Wainwright, Geoffrey–Westerfield Tucker, Karen B. (Eds.): *The Oxford History of Christian Worship*. Oxford, 2006.
- Valamint: további szakkönyvek, homiletikák, liturgikák, ágendák, istentiszteleti rendtartások, énekeskönyvek, egyházzene-történeti művek magyar és idegen nyelven

HT ÉRTÉ351 / RSVS313 KUTATÁSMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM - HOGYAN ÍRJUNK TUDOMÁNYOS DOLGOZATOT?

Tantárgy felelőse: Földváryné Dr. Kiss Réka	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: Egyéni egyeztetés alapján	Előtanulmányi kötelezettségek: Ld. mintatanterv	
Tantárgy előadója: Dr. Lányi Gábor				
Előadók fogadóórái: Egyéni egyeztetés alapján	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV/ KV			Értékelés módszere: Lásd követelmények
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
<p>Hogyan írjunk tudományos dolgozatot? Égető kérdés minden hallgató számára legyen szó szemináriumi, TDK, szak-, vagy doktori dolgozatról. A szeminárium célkitűzése, hogy segítséget nyújtson a kérdés megválaszolásában és bevezesse résztvevőit a „tudományos információszerzés” (kutatás) és a „tudományos kommunikáció” (publikálás) alapjaiba. A szeminárium résztvevői a könyvtarazás, a prezentálás és a publikálás terén olyan gyakorlati ismeretekre tehetnek szert, amelyeket nagy haszonnal tudnak használni felsőfokú tanulmányaik során.</p>				
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Orientációs óra ▪ A tudományos és a hétköznapi megismerés különbözőségei (A tudomány- és kutatómódszertan ismeretelméleti alapjai, rövid tudományelmélet, -történet) ▪ Tudományos információszerzés I. - A kutatási terv és a koncepció, konzulens szerepe ▪ Tudományos információszerzés II. - Bibliográfia, forrásgyűjtés - könyvtárhasználat, irodalom- és szerzőkövetés, ▪ Tudományos információszerzés III. - Bibliográfia, forrásgyűjtés, helyszín: Török Pál Szemináriumi Könyvtár) ▪ Tudományos információszerzés IV. - internetes adatbázisok (JSTOR, ATLA, EBSCO) ▪ A tudományos információszerzés és kommunikáció etikai kérdései ▪ Az egyháztörténeti kutatás sajátosságai, az egyháztörténetírás története, segédtudományai ▪ Tudományos kommunikáció I. - A jó szóbeli prezentáció ismérvei ▪ Tudományos kommunikáció II. – A publikálás általános kérdései ▪ Tudományos kommunikáció III.– Tartalomjegyzék és vázlatkészítés fontossága ▪ Tudományos kommunikáció IV. – A hivatkozás szabályai és fontossága ▪ Gyakorlati tanácsok a dolgozat megírásához ▪ Összefoglaló óra 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<p>A tematikából választott téma prezentálása a többi résztvevő számára, illetve szabadon választott téma alapján 8-10 oldalas szemináriumi dolgozat (más szemináriumra beadandó munka is hozható), amelynek közös elkészítésével folyamatában gyakoroljuk a kutatás és publikálás különböző lépéseit.</p>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gligor János: <i>A tudományos kutatás és publikálás etikai kérdéseiről</i>, in: Hadtudomány, 2008/3-4 ▪ Göcze István: <i>A tudományelmélet és kutatómódszertan alapjai – A tudományos kutatás és publikálás</i>, Budapest: ZMNE, 2010 ▪ Kovács Kármén: <i>Kutatási és publikálási kézikönyv</i>, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2013 ▪ Majoros Pál: <i>Tanácsok, tippek, trükkök nem csak szakdolgozóknak avagy a kutatómódszertan alapjai</i>, Budapest: Perfekt, 2011 				
<i>Ajánlott irodalom (válogatás!):</i>				

- Babbie, Earl R.: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Budapest: Balassi Kiadó, 2008
- Bernal, J. D.: *Tudomány és történelem*, Budapest: Gondolat, 1963
- Kecső István: *Kutatási folyamat az ismeretlentől a hasznosítóig*, Budapest: Akadémiai Kiadó, 1980
- Khun, T. S.: *A tudományos forradalmak szerkezete*, Budapest, Osiris, 2002
- Paczolay Gyula: *A tudományos kutatás néhány elméleti és módszertani kérdései*, in: *A tudomány néhány elméleti kérdése*, (szerk.) Bóna E., Farkas J., Budapest: Akadémiai Kiadó, 1970
- Szilágyi Tivadar (szerk.): *A tudományos írásművekkel szemben támasztott követelmények*, Budapest: ZMNE, 2003
- Tomcsányi Pál: *Általános kutatómódszertan*, Budapest: SZIE OMMI, 2000

HT ÉRTÉ352 / RSVS314 CHURCH-STATE RELATIONS – HISTORICAL EXAMPLES FROM THE EARLY CHRISTIANITY TO THE PROTESTANT REFORMATION

Course Supervisor: Földváryné Dr. Kiss Réka	Number of Lessons per Week: 2	Course Schedule: TBA	Prerequisites: Intermediate Level English Skills	
Instructor's Name: Dr. Gabor J Lanyi				
Consulting Hours: TBA	Credit Points Value: 4	Course's Semester: 2018/2019 Fall	Recommended Semester:	Evaluation: „Gyakorlati jegy”
Language: English				Type of Course: Seminar
Course Description:				
A detailed study of the relationship between church and state can be essential for anyone who seeks to understand Christianity's present situation in the World and wants comprehend the Western tradition of government, law and society. Historically, that relationship has taken a variety of forms from the state dominating religion; to religion dominating the state; and recent attempts to separate them.				
Goals:				
This course designed to acquaint students with the formative events, persons and teachings which shaped the relationship between the Christian Church and the secular powers from the Early Christianity to the Reformation Era by the examination of the English translations of original sources. All assigned reading will be provided in electronic format.				
Requirements:				
Regular reading of the assigned excerpts. Participating students will have to give a presentation in class with handouts, lead discussion about a chosen topic, and submit a 6-8 pages long seminar paper at the end of the course OR two presentations in class with handouts and discussion lead about two chosen topics without submitting seminar paper.				
Schedule:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Introduction and orientation 2. The State persecutes the Church – The Age of Martyrs (HR p. 1-38) 3. The Church struggles for her freedom – Ambrose of Milan (O'D 66-88) 4. The State dominates the Church – The Justinian Era (O'D 189-194; HR 185-203) 5. The Church makes an alliance with the State – The Franks (BT p. 16-23) 6. The Church challenges the State – The Investiture Contest I. (BT 45-73) 7. The Church challenges the State – The Investiture Contest II. (BT 74-95) 8. The Church dominates the State – The Reign of Pope Innocent III (BT 127-138) 9. The State challenges the Church - The Decay of Papacy (BT 172-192) 10. The Church cooperates with the State – Early Reformation Era (O'D 581-595) 11. The Church leaves the State – The Anabaptist Example (O'D 631-637) 12. The Church rectifies the State - John Calvin (O'D 662-681) 13. The Church overcomes the State – John Knox (O'D 685-694) 14. The State persecutes the Church – French Protestant Example (O'D 711-722) 15. Conclusions 				
Bibliography:				
<i>Textbooks:</i>				

- O'D - O'Donovan, Oliver and Joan Lockwood. *From Irenaeus to Grotius*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1999.
- HR - Rahner, Hugo. *Church and State in Early Christianity*. San Francisco: Ignatius Press, 1992.
- BT - Tierney, Brian. *The Crisis of Church and State, 1050-1300*. Toronto: University of Toronto Press, 1964.

Recommended Literature:

- Burn, James Henderson. *The Cambridge History of Medieval Political Thought c.350-c.1450*, Cambridge: Cambridge University Press, 1988.
- Canning, Joseph. *The History of Medieval Political Thought*. London: Routledge, 1996.
- Canning, Joseph. *Ideas of Power in the Late Middle Ages, 1296–1417*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
- Gavin, Frank: *Seven Centuries of the Problem of Church and State*. New York: H. Fertig, 1971.
- Greenslade, Stanley Lawrence. *Church & State from Constantine to Theodosius*, Westport: Greenwood Press, 1981.
- Lane, Tony: *A Concise History of Christian Thought*, Grand Rapids: Baker Academic, 2006.
- Tierney, Brian. *Empire and Papacy--A Search for Right Order in the World?* New York: Random House, 1977.
- Ullmann, Walter. *The Growth of Papal Government in the Middle Ages*. New York: Routledge, 2010.

HT RSVS315 NEMZETI REFORMÁCIÓK - REFORMÁCIÓ 501

Tantárgy felelőse: Földváryné Dr. Kiss Réka	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: kedd 15:00-16:30	Előtanulmányi kötelezettségek: Ld. mintatanterv	
Tantárgy előadója: Dr. Lányi Gábor				
Előadók fogadóórái: Egyéni egyeztetés alapján	Kredit: 4	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV			Értékelés módszere: Lásd követelmények

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szeminárium célja, hogy az egyháztörténeti előadásokon kötelezően elsajátítandó ismereteken túl mélyebb betekintést adhasson a reformáció európai terjedésébe. Hogyan és miért tették magukévá egyes európai nemzetek a reformáció szellemiségét? Milyen eseti tényezők segítettek és hátráltatták a különböző kultúrkörökben a reformáció kiteljesedését? Mi volt a kulcsa a sikernek, mik eredményezték a kudarcot? Milyen nyomokat hagyott a reformáció a különböző európai népek kulturális, társadalmi és politikai arculatán? Ezekre a kérdésekre keresik a választ a szeminárium résztvevői.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Orientációs óra, a szeminárium menetének és követelményeinek ismertetése
- A „német vallás” – A Birodalom reformációja, a reformáció Német-Római Birodalma
- A lutheranizmus alternatívája – Bucer és a Confessio Tetrapolitana városai (Strassburg, Konstanz, Memmingen, Lindau)
- A hódítók reformációja - Német-svájci zwingliánizmus (Zürich, Bazel, Bern, Schaffhausen)
- Genf Kálvin előtt – a francia-svájci reformáció kezdetei (Farel, Viret, Lausanne, Biel, Neuchatel)
- A kálvinizmus bölcsője – hugenottizmus a Francia Királyságban
- Via media – Anglia félutas reformációja
- Kálvinizmus a maximumon – a skót reformáció
- Észak apostola – reformáció a Dán Királyságban
- Észak oroszánja – a svéd reformáció
- Reformáció a mediterráneumban - Itália és Spanyolország elfojtott reformációja
- Reformáció Isztambulban? - Lukarisz Cirill konstantinápolyi pátriárka reformációs kísérlete
- Egy elfeledett világ - Reformáció a Lengyel-litván Nemzetközösségben
- „A világ legboldogabb országa” – a holland reformáció és aranykor kapcsolata
- „A sok közül egy” - amerikai puritanizmus a 17. században
- Összefoglaló óra

Évközi tanulmányi követelmények:

A tematikából választott téma prezentálása a többi résztvevő számára, illetve a választott téma alapján 6-8 oldalas szemináriumi dolgozat megírása VAGY két választott téma prezentálása, belőlük jegyzet készítése és közreadása

Ajánlott irodalom:

- Adriányi Gábor: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest: Szent István Társulat, 2001
- Chadwick, Owen: *A reformáció*, Budapest: Osiris, 1998
- Colijn, Jos: *Egyetemes egyháztörténet*, Iránytű Alapítvány, 2001
- Dienes Dénes, szerk.: *A reformáció – Vezérfonal az egyháztörténet tanulmányozásához II.*, Sárospatak: Sárospataki Teológiai Műhely, 2008
- Fazakas Sándor, szerk.: *Kálvin időszerűsége*, Budapest: Kálvin Kiadó, 2009

- Fiala Endre: *Pápaság és nemzetállamok a késői középkorban és az újkor hajnalán*, Jászberény, 1937
- Fröhlich, Roland: *Egyháztörténet évszámokban*, Budapest: Jel, 2007
- Gresch, Eberhard: *A hugenották*, Budapest, Kálvin, 2008
- Greschat, Martin: *Martin Bucer – Egy reformátor és a kor, amelyben élt*, Budapest: Kálvin Kiadó, 2011
- Heussi, Karl: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest: Osiris, 2000
- Johnson, Paul: *A kereszténység története*, Budapest: Európa, 2001
- Jung, Martin H.: *Melanchton és kora*, Budapest: Kálvin, 2012.
- Lane, Tony: *A keresztyén gondolkodás rövid története*, Budapest: Harmat-Kálvin, 2001
- McGrath, Alistair: *Bevezetés a keresztyén teológiába*, Budapest: Osiris, 2003
- McGrath, Alistair E.: *Kálvin*, Budapest: Osiris, 1996
- Révész I.-Segesváry L.: *Az egyháztörténelem alapvonalai*, Debrecen: 1936; reprint 1991
- Szántó György Tibor: *Anglikán reformáció, angol forradalom*. Budapest: Európa Könyvkiadó, 2000
- Szántó Konrád: *Egyháztörténelem*, Budapest: Jel, 2007
- Warga Lajos: *A keresztyén egyház történelme*, Sárospatak, 1906

HT RSVS 190 HISTÓRIAI SZIGORLATRA FELKÉSZÍTŐ SZEMINÁRIUM

Tantárgy felelőse: Földváryné Dr. Kiss Réka	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: szerda reggel 7:30-9:00	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Dr. Lányi Gábor				
Előadók fogadóórái: Egyéni egyeztetés alapján	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV			Értékelés módszere: Lásd követelmények
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A szeminárium célja segítségnyújtás a történelmi szigorlatra való felkészüléshez. A szeminárium alatt lehetőség nyílik a szigorlaton számon kért egyetemes egyháztörténelmi témák bővebb és részletesebb átvételére. A szeminárium programja a szigorlati tételek alapján, a résztvevő hallgatók egyéni igényeihez alakítva, közös megbeszélés folyamán kerül kidolgozásra a szemeszter elején.				
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
A kiírt szigorlati tételek alapján, szemeszter eleji egyéni egyeztetés alapján, heti 2 órában				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
A tematikából választott téma prezentálása a többi résztvevő számára, illetve a választott téma alapján 6-8 oldalas szemináriumi dolgozat megírása VAGY két választott téma prezentálása, belőlük jegyzet készítése és közreadása.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
a Magyar Egyháztörténet 1-3 és az Egyetemes Egyháztörténet 1-4 tantárgyak kötelező és ajánlott irodalma				

HT ÉRTÉ351 EGYHÁZTÖRTÉNET A FILMVÁSZNON

Tantárgy felelőse: Földváryné Dr. Kiss Réka	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: szerda 17:00-18:30	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Dr. Lányi Gábor				
Előadók fogadóórái: Megbeszélés szerint	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere: Lásd követelmények
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
<p>A szeminárium célja, hogy megismertesse a hallgatókat azokkal a filmművészeti alkotásokkal, amelyek egyháztörténeti témákat érintenek, és amelyek vizsgálatán keresztül elsajátíthatják bibliai, egyházi és egyháztörténeti témájú filmek kritikus elemzésének igényét és módszereit. A szeminárium keretein belül megszerzett ismeretek és kritikai kompetenciák könnyen hasznosíthatók gyülekezeti filmklub szervezése alkalmával, amelyhez a szeminárium folyamán elkészült prezentációk anyaga is hasznos jövőbeli forrásul szolgálhat. A szeminárium által feltárul a filmek alapjául szolgáló események hiteles története, ami mellett szintén fontos szerepet kapnak a film készítőinek motivációi és az a történelmi, társadalmi és kulturális kontextus is, amelyben alkotásukat elkészítették. Egy szemináriumi alkalom a film megtekintésére, a másik az elemzés félév bemutatójára és a róla folytatott diskuszióra szolgál.</p>				
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none">1. Assisi Ferenc hippiköntösben - Fratello sole, sorella luna (Napfivér, holdnővér), 19722. A keresztes háború képe 2001. szeptember 11-e után - Kingdom of Heaven (Mennyei királyság), 20053. Skolasztikus realizmus és nominalizmus harca thrillerben - Name of the Rose (A rózsza neve), 19804. Calvin, Servet, Ceauescu? - Csillag a máglyán, 19795. Jezsuita köztársaságok felszámolása Paraguayban - The Mission (A misszió), 19866. Bibliai-e a rabszolgatartás? - Amazing Grace (A szabadság himnusza), 20067. Hívóként SS egyenruhában - Amen (Ámen), 20028. Teológus, kém, mártír - Bonhoeffer: Agent of Grace (Bonhoeffer: Isten szolgálója), 2000				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<p>A fenti listából választott film történeti hátterének, készítési körülményeinek, történeti, kulturális, társadalmi kontextusának és üzenetének kritikus bemutatása félév szóbeli powerpoint/prezi prezentáció keretein belül, diskuszió vezetése, valamint írásos referátum/jegyzet közreadása blog formájában.</p>				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
egyéni megbeszélés szerint				

HT RSVS076 / HT ÉRTÉ102 CHRISTIAN SPIRITUALITY				
Responsible for the course: Dr. John Brouwer	Timetable: Thursday, 10:00 - 11:30, BTK Room: 227		Prescriptions: (prerequisites) Beginning to intermediate English.	
Leader of the course: Dr. John Brouwer	Contact Hours: N: 30	Credit: RSVS 076: 4 ÉRTÉ 102: 4	A complete set of notes is provided.	
jbrouwer@cantab.net	Type: Optional	Semester: 2018-19.1 Autumn	Language: English	Evaluation: Practical mark
			Suggested semester: Autumn 2018	Method of evaluation: Short quizzes and reflection paper
Course description:				
<p>Spirituality is a ‘hot topic’ today. But what do we mean by Christian spirituality? What is the theology of spirituality. How can we use in our churches? And will it attract people to church?</p> <p>The seminar will teach you how Christian theology and belief can be used in practical areas of church life, and how Christian spirituality is effective to draw people back to church. Since many BTK students attend this seminar, the course allows you to meet and interact with ‘non-reformed people’, to see how they think, to discover how theology can help us connect with them.</p> <p>The course will show how conversations about what it means to be a human can be effective for outreach and evangelism. The seminar will also help you improve your spoken and written English.</p> <p>In today’s Hungarian culture, there are many ideas about our ‘humanity’. Yet Jesus was fully human, and shows us what true humanity is like, theologically and practically. With interactive discussion, we will use the idea of “being human” to introduce and discuss Christian spirituality. We first identify important views in culture. And then we contrast those views with what the Bible teaches about anthropology and spirituality.</p> <p>Lastly, we describe the practical elements of Christian spirituality. This part of the course begins with the separation between God and man, and the question of right relationship with God. How does justification work and what happens after that with sanctification? Broken relationships in families and throughout all levels of society seem to be normal in our modern society. Christian spirituality – deep, personal relationship between God and man – will be offered as a way to begin to heal broken relationships.</p>				
Course content:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Preparatory meeting and Nature of Humanity I: Historic, Government and Family ▪ Nature of Humanity II: Humans in the image and likeness of God ▪ Nature of Humanity III: Teleology - is there purpose and meaning to life? ‘Problem of Evil’ ▪ Nature of Humanity IV: Evil defeated and its consequences ▪ Contrasts Explored: Majesty of God’s holiness vs. corruption of human sin ▪ Can we be right with God? And then what? ▪ Perfect grace and proximate peace: spiritual work for our congregations ▪ God with us: practical consequences for church life ▪ Christian spirituality as an ecumenical bridge 				
Requirements:				
Grade: class participation and short reflection paper.				
Literature:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>The Holy Bible</i> in reliable modern translation -- e.g., ESV, NIV, NASB, NRSV. ▪ Augustine, <i>Confessions</i>, trans. R.S. Pine-Coffin, London, 1961. ▪ Brown, Colin, <i>The New International Dictionary of New Testament Theology</i>, Grand Rapids, MI, 1971. ▪ *Hoekema, Anthony, <i>Created in God’s Image</i>, Carlisle, 1994. ▪ Lindsley, Art, ‘Character’ and ‘Character, Part Two’, <i>Knowing and Doing</i> (Fall and Winter: 2006). ▪ *Lovelace, Richard, <i>Dynamics of Spiritual Life</i>, Downers Grove, IL, 1980. ▪ Luther, Martin, <i>Commentary on Galatians</i>. ▪ *Macaulay, Ranald, and Jerram Barrs, <i>Being Human</i>, Downers Grove, IL, 1978. ▪ *McGrath, Alister E., <i>Christian Theology: An Introduction</i>, 2nd ed., Oxford, 1997. ▪ WCC, ‘Baptism, Eucharist, Ministry Document’ and ‘BEM Introduction’, Faith and Order Commission, Lima, Peru, 1982. <p>* Designates main reading text</p>				

HT RSVS143 / HT ÉRTÉ183 - SPIRITUAL LIFE THROUGH THE EYES OF THE PURITANS

Responsible for the course: Dr. John Brouwer	Timetable: Wednesday 16:00-17:30		Prescriptions: (prerequisites) All notes in English are provided	
Leader of the course: Dr. John Brouwer	Contact Hours: N: 30	Credit: 4 Credits		
jbrouwer@cantab.net Language of instruction: In English by a native speaker	Type: Seminar	Semester: Autumn 2018	Language: English	Evaluation: Practical mark
			Suggested semester: Autumn	Method of evaluation: Class participation or short reflection paper

Course description:

Are you interested in learning theological ideas and practical practices for the spiritual life? And would you like to develop basic English for the future? The seminar explores the spiritual life of the Puritans – how they viewed the Christian life and encouraged godly living in their churches. We will do this mostly in English, to improve your English.

Course content:

The Puritans were deeply spiritual Protestants. Also, they were masters at helping their congregations develop and live a godly spiritual life. From their writings we will learn how they did this. This in turn will help us in our own spiritual life and also with members of our churches today. We will look at questions like: What is the good news we want to communicate? And what are the many ways Puritans used to help people respond to the invitation of God? What roles do preaching and community fill in the godly life? How did the Puritans work to move the hearts of their church members?

To explore the spiritual life of the Puritans, we will read and discuss short sections written by important Puritans, such as John Bunyan, Richard Baxter, Richard Alleine and William Ames, and then discuss them in class. We will also read various short modern essays, which discuss specific topics.

Requirements:

Readings: in English and some also in Hungarian, copies available on the web.

Language: beginning to intermediate level English (notes are provided).

Grades: class participation or short reflection paper.

Literature:

- Alleine, Richard, *Instructions about Heartwork* (reprint, 2003).
- Ames, William, *Conscience with the Powers and Cases* (1639).
- Baxter, Richard, *Call to the Unconverted to Turn and Live* (reprint, 1953), and *The Reformed Pastor* (reprint, 1999).
- Bunyan, John, *Pilgrim's Progress* (reprint), and *Grace Abounding* (reprint, 1998).
- Brouwer, John, 'Richard Baxter's Understanding of the Relationship between Christianity and Society', *CHF Bulletin* (Winter 2003-2004).
- Cieger, J.A., 'Preaching—Puritan and Reformed', *Puritan Papers* vol. 2 (2001).
- Gibson, Alan, 'Philip Doddridge's *The Rise and Progress of Religion in the Soul*, *Puritan Papers* vol. 2 (2001).
- Gwyn-Thomas, J., 'The Puritan Doctrine of Christian Joy', *Puritan Papers* vol. 2 (2001).
- Hemming, G.A., 'The Puritan's Dealing with Troubled Souls', *Puritan Papers* vol. 1 (2000).
- Packer, J.I., *A Quest for Godliness: The Puritan Vision of the Christian Life* (1990), in English and Hungarian.
- Ryken, Leland, *Worldly Saints: The Puritans as They Really Were* (1986).
- Young, W., 'The Puritan Principle of Worship', *Puritan Papers* vol. 1 (2000).

**HT ÉRTÉ353 / HT BSVS177 A MIATYÁNK REFORMÁTUS MAGYARÁZATAI
(COMMENTARIES ON THE LORD'S PRAYER FROM THE REFORMED TRADITION)**

Tantárgy felelőse: Dr. Pecsuk Ottó	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: Hétfő 16.00-17.30 vagy Csütörtök 16.00-17.30	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Dr. Pecsuk Ottó				
Előadók fogadóórái: Megbeszélés szerint pecsuk.otto@kre.hu	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV/KV			Értékelés módszere: Szemináriumi dolgozat

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szeminárium célja, hogy áttekintsük a Miatyánk (Mt 6,9-13 és Lk 11,2-4) református teológiai alapon készített magyarázatait, feldolgozásait, hitvallási, teológiai és homiletikai reflexióit.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Óramegbeszélés
2. Egzegetikai alapok
3. Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy
4. ...szenteltessék meg a te neved
5. ...jöjjön el a te országod...
6. ...legyen meg a te akaratod...
7. ...mindennapi kenyerünket...
8. ...bocsásd meg vétkeinket...
9. ...ne vígy minket kísértésbe...
10. ...mert tiéd az ország...
11. Összefoglalás, értékelés

Évközi tanulmányi követelmények:

Órai referátum (30 %), aktív részvétel a diskusszióban (30%), szemináriumi dolgozat (40%), maximális hiányzás: 3 alkalom. A szeminárium minimum 5 fő jelentkezése esetén indul.

Rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok és ajánlott irodalom:

- Bogárdi Szabó István, *Mindig imádkozni*, Budapest, 2017.
- Cseri Kálmán, *Miatyánk*, Budapest, 2013.
- Gyökössi Endre, *Két középpont...*, Budapest, 2000.
- Hegedűs Lóránt, *Miatyánk*, Budapest, Budapest, 2017.
- John testvér, *Mennyei Atyánk*, Szeged, 2003.
- Joó Sándor, *Bevezetés a Miatyánk magyarázatához*, Budapest, 1982.
- Walter Lüthi, *A Miatyánk: Bibliamagyarázat lelkészek részére*, Debrecen, 1954.
- Holger-Finze Michaelsen, *Miatyánk – felfedezések az úrtól tanult imádságban*, Budapest, 2006.
- Sarkadi Nagy Pál, *A Miatyánk*, Budapest, 1984.
- Dr. Viktor János, *Az egyház bűnei*, Budapest, 2003.

HT ÉRTÉ355 / HT BSVS178 / doktori... PATRISZTIKUS VÁLASZOK A NEHÉZ ÓSZÖVETSÉGI KÉRDÉSEKRE: AMBROSIASTER QUAESTIONES C. MUNKÁJÁNAK OLVASÁSA (PATRISTIC ANSWERS TO DIFFICULT QUESTIONS ABOUT THE OLD TESTAMENT: AMBROSIASTER'S QUAESTIONES)

Tantárgy felelőse: Dr. Pecsuk Ottó	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás:	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Dr. Pecsuk Ottó				
Előadók fogadóórái: Megbeszélés szerint pecsuk.otto@kre.hu	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar/angol	Típusa: SZV/KV			Értékelés módszere: beadandó
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A szeminárium célja, hogy együtt olvassuk, fordítsuk és megbeszéljük a 4. századi római teológus, Ambrosiaster Ószövetséghez írt „Kérdés-feleleteit” (Quaestiones Veteris et Novi Testamenti).				
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Megbeszélés szerint.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
A szemináriumra való jelentkezés feltétele középiskolai érettségi szintű vagy annak megfelelő latintudás. Aktív részvétel a vizsgált szöveg olvasásában, fordításában és értelmezésében (70%), szemináriumi dolgozat (30%), maximális hiányzás: 3 alkalom. A szeminárium elindításának feltétele 2 jelentkező hallgató.				
<i>Rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok és ajánlott irodalom:</i>				
Alexander Souter (szerk.), <i>Pseudo-Augustini Quaestiones Veteris et Novi Testamenti</i> . Bécs-Lipcse, 1908.				

HT ÉRTÉ356 A SION ÉNEKEK MISSZIÓI JELENTŐSÉGE

Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás:	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Balogh Róbert				
Előadók fogadóórái: Megbeszélés szerint	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere: aktivitás az órákon és kiselőadás tartása

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A hallgatók a szemeszter során megismerkednek a zsoltárokat, különösen is az ún. „Sion Énekeket” érintő bevezetési, exegetikai kérdésekkel. Az Ószövetség missziói intenciói az újabb kutatások fényében egyre inkább relevánsnak tűnnek, s az ezekre adott megfelelő válaszok a gyakorlati, egyházi missziói látásunkat is gazdagíthatják. A Sion Zsoltárok teológiai koncepciója látszólagos ellentmondásokkal van tele, mégis egy cél felé vezetik az olvasót: az élő Isten mindent átható és elfogadó szeretetében hívnak mindenkit. Ennek megértése és mélyreható elemzése nagyban gazdagíthatja a következő generációs lelképásztörök ekkléziológiai, gyülekezetépítési/plántálási szemléleteit. A zsoltárokat az akadémiai exegetika módszertanával fogjuk vizsgálni, tehát eredeti (héber) nyelven fogjuk a nyelvtani elemzést végezni. (Oktatói segítséggel.)

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Bevezetés a zsoltárok világába
2. Kutatástörténeti áttekintés, valamint a zsoltárkutatást érintő releváns exegetikai módszerek ismertetése.
3. A zsoltárok műfajai, a Sion Ének mint műfaj.
4. 48. Zsoltár elemzése
5. 76. Zsoltár elemzése
6. 84. Zsoltár elemzése
7. 87. Zsoltár elemzése
8. 122. Zsoltár elemzése
9. A Sion énekek exegetikai összefüggéseinek konklúziója
10. „Mission from the margins” és a Sion Énekek kapcsolata
11. Az exegetikai munka során felvetett gyakorlati-missziói kérdések vizsgálata
12. Jegymegajánlás, záróbeszélgetés

Évközi tanulmányi követelmények:

A szemináriumra való jelentkezés feltétele középiskolai érettségi szintű vagy annak megfelelő latintudás. Aktív részvétel a vizsgált szöveg olvasásában, fordításában és értelmezésében (70%), szemináriumi dolgozat (30%), maximális hiányzás: 3 alkalom. A szeminárium elindításának feltétele 2 jelentkező hallgató.

Ajánlott irodalom:

1. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1990
2. J. Alberto Soggin: *Bevezetés az Ószövetségbe* : a kezdetektől az alexandriai kánon lezárásáig : függelékek a Kr. e. 1. évezred első feléből származó palesztinai feliratokról és a babiloni fogság utáni első évszázadok kéziratos leleteiről; [ford. Hoffmann Béla, Víg István]., Budapest : Kálvin, [Kaposvár] : Kaposvári Ny. 1999.
3. Rózsa Huba: *Az Ószövetség Keletkezése*, SZIT, Budapest, 1996.

4. BDB: *The New Brown–Driver–Briggs–Gesenius Hebrew and English Lexicon* 1906, (reprint: Hendrickson Publishers, Peabody, Massachusetts 1979.)
5. Holladay, William L.: *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*: based upon the lexical work of Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, Leiden ; Grand Rapids, Michigan : E. J. Brill : William B. Eerdmans Publishing Company, 1988
6. Lisowsky G: *Konkordanz zum Hebräischen Alten Testament*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft², 1981.
7. Dr. Karasszon Dezső: *A Zsoltárok Könyvének Magyarázata* in *A Szentírás magyarázata : Jubileumi kommentár / Karasszon Dezső, Varga Zsigmond [et al.]; 2. köt., Az Ószövetség könyveinek magyarázata : Zsoltárok könyve - Malakiás könyve. - p. 542-931.* Budapest : Kálvin Kiadó, 1998
8. K. Seybold: *Die Psalmen*, Tübingen : J. C. B. Mohr, [cop. 1996]
9. *Die Psalmen. Eine Einführung* (= Urban-Taschenbuch 382). Kohlhammer, Stuttgart 1986.
10. H.J. Kraus: *Psalmen*, Neukirchen : Kr. Moers, 1958.

HT ÉRTÉ026, HT ÉRTÉ028, HT ÉRTÉ030, HT ÉRTÉ032, HT ÉRTÉ034 EGYETEMI KÓRUS I., III., V., VII., IX.

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: hétfő 16,45-18,15	Előtanulmányi kötelezettségek: Kottaolvasási készség vagy karéneklésben való jártasság	
Tantárgy előadója: Gaál Eszter				
Előadók fogadóórái: Megbeszélés szerint	Kredit: 1	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere:
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
A megtanulandó repertoár a vokális egyházi többszólamúság örökségét kívánja reprezentálni. A tárgyfelvétel feltétele az alapvető kottaolvasási készség vagy a karéneklésben való jártasság.				

HT ÉRTÉ357 AZ EGYHÁZI ÉV A NÉPHAGYOMÁNYBAN - ÜNNEPEINK ÉNEKEI

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: hétfő 15,00-16,30	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Gaál Eszter				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánl ott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere: előadás értékelése
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus során a hallgatók elsajátíthatnak a magyar népzenei hagyományban megőrződött, az egyházi ünnepekhez kötődő népekeket és szokásdalokat. A kiscsoportos foglalkozásokon elsősorban az egész nyelvterületen gyűjthető énekek egyszerűbb változatait ismerhetik meg, de betekintést nyerhetnek a csak egyes vidékekre jellemző repertoárba is.				
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
A kurzuson elsajátított anyag segít jobban megismerni a hallgatók majdani szolgálati helyének hagyományát, hasznosítható a hitoktatásban, valamint a rendszeres együtténeklés segít a magabiztos intonáció fejlesztésében. A félév végén a hallgatók közös előadáson mutathatják be az addig elsajátított repertoárt.				

HT ÉRTÉ354 ŐSTÖRTÉNETEK

Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás:	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Dr. Karasszon István				
Előadók fogadóórái: Megbeszélés szerint	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az elmúlt évtizedekben az 1Móz 1–11 fejezetek kutatása igen jelentős eredményekhez vezetett, amelyeket C. Westermann monumentális kommentárja (1977) foglalt össze. Forráskritika, vallástörténeti összehasonlítás, teológiai kiértékelés egyaránt megtalálható e kutatásban. – Az azóta eltelt idő megerősítette Westermann eredményeit, de jelentős újakat is hozott. Ezek áttekintése a feladat, az azóta megjelent irodalom kapcsán, amelyeket a hallgatóknak önállóan kell feldolgozniuk.				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none">▪ O. H. Steck, <i>Der Schöpfungsbericht der Priesterschrift</i>, RLANT 115, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1975▪ M. Witte, <i>Die Biblische Urgeschichte</i>, BZAW 265, Berlin/New York: W. de Gruyter, 1998▪ M. S. Smith, <i>The Priestly Vision of Gen 1</i>, Minneapolis: Fortress Press, 2010▪ valamint a fontosabb kommentárok: W. Zimmerli (1967), G. von Rad (1972), C. Westermann (1977), G. J. Wenham (1987), A. Schüle (2009), J. C. Gertz (2018).				

HT ÉRTÉ358 THOMAS MANN JÓZSEF ÉS TESTVÉREI CÍMŰ MŰVÉNEK BIBLIKUS ELEMZÉSE

Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: Kedd 15,00-16,30	Előtanulmányi kötelezettségek: -----	
Tantárgy előadója: Dr. Zsengellér József				
Előadók fogadóórái: Megbeszélés szerint	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				

HT ÉRTÉ359 KRISZTOLÓGIAI IRÁNYZATOK ÉS VITÁK A TEOLÓGIATÖRTÉNETBEN

Tantárgy felelőse: Dr. László Emőke	Órarendi információ:		Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Dr. László Emőke	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 3		
Oktató(k) elérhetősége:	Tárgy besorolása: SZV	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III-X.	Értékelés módszere: szakmai előadás és dolgozat

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szeminárium célja Krisztus személyéről szóló tanítás és viták vizsgálata.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A Jézus Krisztus személyéről és munkájáról szóló tanítás a keresztyén teológia központi kérdése és üzenete, melynek kibontakozását és kifejtését számos komoly teológiai vita övezte. A szeminárium keretében - a kijelölt szövegrészek közös tanulmányozása segítségével - megismerjük a legmeghatározóbb krisztológiai irányzatokat és vitákat a patrisztikus kortól kezdve a modern időkig.

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel minden szemináriumi alkalmon, folyamatos készülés, együtt gondolkodás; szemeszter végén rövid beadandó dolgozat készítése.

Ajánlott irodalom:

Herczeg Pál: *Krisztológiai irányzatok a páli iratokban*, Kálvin Kiadó, 1998
 Vanyó László (szerk.): *Szent Athanasziosz művei*, Szent István Társulat, 1991
 John Meyendorf: *Krisztus az ortodox teológiában*, Osiris Kiadó, 2003
 Frenyó Zoltán: *Krisztológiai és antropológiai kérdések*, Jel Kiadó, 2002
 Vanyó László (szerk.): *A Kappadókiai atyák*, Szent István Társulat, 1983
 Vanyó László (szerk.): *Nüsszai Szent Gergely művei*, Szent István Társulat, 2002
 Vanyó László (szerk.): *Nagy Szent Baszileiosz*, Szent István Társulat, 2001
 Thomas F. Torrance: *The Mediation of Christ*, Eerdmans, 1984
 Kálvin János: *Institutio: A keresztyén vallás rendszere*, Kálvin Kiadó, 2014
 D. Bonhoeffer: *Christ the Center*, Harper-Row, 1966
 O. Collins: *Christology*, Oxford Univ. Press, 1995
 Geréb Pál: *Barth Károly Dogmatikája*, Erdélyi Református Egyházkerület, 2006
 J. Moltmann: *The way of Jesus Christ: Christology in Messianic Dimensions*, SMC Press, 1999
 O. Cullmann: *A Újszövetség krisztológiája*, MRE Zsinati Sajtóosztálya, 1990
 E. Brunner: *The Mediator*, Westminster Press, 1947
 R. Bultmann: *Az Újszövetség teológiája*, Osiris Kiadó, 1998
 R. Bultmann: *Jézus Krisztus és a mitológia*, Teológiai Irodalmi Egyesület, 1996
 W. Kasper: *Jézus a Krisztus*, Osiris, 2003
 W. Pannenberg: *Rendszerezés teológia*, Osiris Kiadó, 2006
 W. Pannenberg: *Grundzüge der Christologie*, Gütersloher Verl., 1966

A félév kezdetén kerül kiadásra.

HT RSVS131 - LOGIKA, ÉRVELÉSTECHNIKA

Tantárgy felelőse: Dr. Pethő Sándor	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: Hétfő vagy péntek	Előtanulmányi kötelezettségek: -----	
Tantárgy előadója: Dr. Pethő Sándor				
Előadók fogadóórái: Megbeszélés szerint	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: ősz	Ajánlott félév: I.	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV		Értékelés módszere:	
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus célja, hogy a lelkészhallgatókat megismertesse a logikának azokkal az alapfogalmaival, amelyek ismerete és alkalmazása úgy tanulóikhoz, mint prédikációinak megírásához és elmondásához elengedhetetlen. A tudományos- és szépirodalomból, valamint a zornalisztikából vett példákon keresztül beavatást nyernek a kijelentéslogika szabályaiba és a helyes következtetések technikájába, és felkészítést kapnak nem csak a világos, hatékony és tisztességes érvelésre, hanem a manipulatív érvelés leleplezésére és kivédésére is.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Főbb témák: 1. Logikai alapfogalmak 2. Állítások formalizálása, logikai igazság, logikai ellentmondás 3. Következtetések a kijelentéslogikában 4. Következtetések a predikátumlogikában 5. A vita fogalma 6. A vita mint dialógus 7. A beszédaktus-elmélet, a racionális vita szabályai 8. Érvelések szerkezete és rekonstrukciója				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none">▪ Margitay T. <i>Az érvelés mestersége</i>, I-XIII. fejezetek szemelvényesen. Budapest: Typotex, 2007.▪ Pólos L – Ruzsa I: <i>A logika elemei</i>, Budapest, Tankönyvkiadó, 1987.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				